

PROSVETA GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izbite dnevno šteto nedelj in praznikov. LANTNA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE. Cena odzrač po dogovoru. Rokopisni se ne vračajo. Narodna: Zedinjena država (Ivan Chicago) in Kanada \$5 na leto, \$1.50 na pol leta...

"Očeval nas je vojne"

Kamor se ozreš te dni, povsod vidiš sliki predsednika Wilsona in pod njo besede: "Stojimo na njegovi strani, ker nas je očeval vojne." To pomeni: Izvolimo ga zopet za predsednika in Amerika je varna pred vojno!

Kako more verjeti pameten človek, da je mogoče kaj takega? Ali ima Wilson res nadčloveško ali nadnaravno moč, da obvaruje Ameriko vojne? In dandanes, ko je vojna ne samo mogoča, temveč ko aktualno ogrožava sleherni državo na svetu?

Razlogi za vojno obstoje povsod in Zedinjene države so še najmanj izvzete. Ali je morda Wilson odpravil in izkorenil te razloge? Do danes še ne—in kot predstavnik kapitalistične vlade jih tudi ne bo.

Priproste ljudske mese so dostopne za slepo vero. Slepovernež ali lehkovernež se ravna po čustvih in sre, ne po logičnih zaključkih. Evropska vojna traja že dve leti in Amerika se slučajno še ni pridružila vojni.

Lahko se pa tudi zgodi, da pride do vojne v prihodnjih štirih letih. Kdo more jamčiti, da ne, dokler obstoje vsi razlogi za vojno? In ako bo Wilson še predsednik, kaj bodo potem rekli? Njegovi pristaši bodo seveda trdili, da je bil prisiljen, medtem ko bodo politični nasprotniki kričali, da je ravno on zakrivil vojno.

Leta 1913 je bila zadnja konferenca v Haagu. Kdo se še ne spominja, kako so takrat slepoverneži po vsi Evropi prepevali slavo nemškemu cesarju Viljemu, češ da je on tisti možak, ki vzdržuje mir v Evropi.

Vsako, ki res misli in verjame, da lahko en sam človek (pa naj bo Wilson, Hughes ali katerikoli obvaruje Ameriko pred vojno, pa čisto brez svankov, resno, iskreno). In sicer navaden, bodaj vsak tak bedak se rad vsede na lunarno kapitalistični politični jevi, ki lovijo slepoverne ljudi.

Franklin, Pa. Žensko slovo podporno društvo "Zorislava", št. 148, S. N. P. J., priredi veliko veselje dne 28. oktobra t. l. v prostorih Slovenskega Izobraževalnega Doma, Franklin Borough, Pa. in sicer v proslavo šestletnega društvenega obstanka.

zato, da očuva Ameriko vojne, se izrečejo v svoji nevednosti naravnost za vojno. Kajti Wilson in Hughes sta predstavnika enih in istih interesov, ki povzročajo vojno. Ameriška vlada, pa naj bo republikanska ali demokratska, mora sankcionirati in podpirati izkoriščanje tujih trgov in tujega kapitala po ameriških velikokapitalistih.

DOPISI.

Edna, Pa. (No. 2.)

Nahajamo se tik pred volitvami in ne morem si kaj, da ne bi napisal par vrstic za naš priljubljeni dnevnik Prosveta. Razni listi, med temi tudi cela vrsta slovenskih priporočajo vam kandidate republikanske ali demokratske stranke. Vprašam vas, kaj so demokratski ali republikanski storili za vašo državo, za draginjo, za mizerijo, v kateri živi večina delavcev in za strašljivo klanje v Evropi.

Franklin, Pa. Žensko slovo podporno društvo "Zorislava", št. 148, S. N. P. J., priredi veliko veselje dne 28. oktobra t. l. v prostorih Slovenskega Izobraževalnega Doma, Franklin Borough, Pa. in sicer v proslavo šestletnega društvenega obstanka.

Franklin, Pa. Žensko slovo podporno društvo "Zorislava", št. 148, S. N. P. J., priredi veliko veselje dne 28. oktobra t. l. v prostorih Slovenskega Izobraževalnega Doma, Franklin Borough, Pa. in sicer v proslavo šestletnega društvenega obstanka.

Toraj 29. oktobra vsi na krov! Vstopnina za gospode in članice društva je \$1.00 drugo ženstvo je vstopnina \$0.50. Proseček št. 7, 30. leto.

GREEK TORPEDO BOATS AT PIREUS—THE LEMNOS, FORMERLY U.S. MISSISSIPPI—VICE ADMIRAL FOURNET

Zgoraj: Grške torpedovke v pristanišču Pireja, katere je ugrabila zavezniška flota. Spodaj: Na levi grška oklopnica Lemnos (bivša ameriška oklopnica Mississippi) in na desni podadmiral Fournet, poveljnik zavezniške flote na Sredozemskem morju, kateri je ukazal izkrcati francoske pomorske čake na grška tla.

Sosestram dr. "Zorislava" na znanje: Tem potom bodite obveščene, da je društvo sklenilo, da vsaka članica prispeva v društveno blagajno po \$1.00 ako se ne udeleži veselice, izvzeta ni nobena, pa naj bi bila bolna ali oddaljena ali kako drugače zadržana, ker imamo vse enake pravice, moramo imeti tudi vse enake dolžnosti napram društvu.

Članom društva Primož Trubar št. 126 S. N. P. J. naznanjam, da sem se preselil. Prej sem stanoval na 6516 Metta Ave., moj novi naslov pa je 4126 St. Clair Ave., Cleveland, O. Kdor ima še assessment za plačati naj torej pride na 4126 St. Clair Ave.

East Palestine, O. Rojaku, člani S. N. P. J. Ivanu Čuk je umrla hčerka Regina, stara približno sedem let. Zadelo jo je srčna kap. V imenu društva Štajon, št. 55 S. N. P. J. izrekam žaljivim starišem iskreno sožalje.

Gospodinjstvo, gospodarstvo in znanstvo.

Naša doba, doba čudežev.

V pogled in preteklost nam pokaže napredek sveta. Ni treba iti jako daleč, pogledimo le deset let nazaj in znašli bomo, kako visoko smo pripuzeli po lestvi življenja. Treba je primerjati le zmoglosti samega sebe z zmoglostmi, kakoršne smo imeli pred desetimi leti, in videli bomo, da smo šli v tekcu desetih let skozi mnogo izkusenj, ki so nas napravile drugega človeka kot smo bili pred osmimi desetletji. Stvari, ki so se nam zelele pred enim desetletjem neupeljive so danes lahkote, deča, katera so bila za nas pred desetimi leti, kolikoliva opravljamo danes s uhanjeno

Če pogledamo pa nazaj polstoletja, stoletje in več, videli bomo, da so se zgodili v teknu najnovejši dobe neznanski čudeži, ki se nam pa zdijo danes navadne stvari. Kaj nam je danes na primer užgalica? Nič, vsakdanja stvar, o kateri si nič ne mislimo. Vendar, če se vtopimo v zgodovino, videli bomo, da je užgalica šteti med najznamenitejše iznajdbe človeštva, med iznajdbe, ki so povzročile velikanski napredek sveta.

Poglejmo telefon. Človeku v moderni trgovini je nekaj navadnega, nekaj vsakdanjega; o telefonu si ne misli nič več kot o užgalici. Vendar je med današnjo generacijo še milijone ljudi, ki o telefonu še slišali niso, kajšče, da bi ga videli ali celo uporabljali. V marsikaterem starokrajsem hribskem kotu fajnoštri še niso povedali njih ovčicam ničesar o čudežnem telefonu, o katerem si moderni človek prav nič ne misli, kadar govori telefonično z osebo, močnejšo po več sto milj oddaljeno.

Še ni polstoletja odkar je Kolumb jadral mesece po neznani morskii gladini, sam ni vedel kam. Takrat je bila velikanska večina človeštva še trdne vere, da je zemlja ploskva, in ko se pride do robu, se pade v prepad — v pekel. Jadral je mesece, predno je prišel na novi svet v Ameriko, meneč, da je v Aziji, v Indiji Marsikateri rojakovi in rojakini je že čital zgodbo romarjev, ki so zapustili leta 1620 angleški zalvi Plymouth in so se nodali na jadrnicah Speedwell in Mayflower v novi svet, v Ameriko. Valovi Atlantika so jih metali sem ter tja tri mesece predno so stopili na ameriška

tla v kraju, kjer stoji danes ameriško mesto Plymouth. Danes, že ne tristo let od tega, pripelje moderni parnik iz Anglije v Združene države v štirih dneh. Od treh mesecev na štiri dni, tako čudovito je človeški um skrajšal plovbeni čas v teku le treh sto let! Vendar, nam se to vse nič ne zdi. Orjaški parniki opremljeni z vsemi komforti so primoreani nekaj navadnega, nekaj vsakdanjega. Evolucija, ki je napravila iz priprostega čolna iz ljubja ali izdobljenega iz debla, katerega je vobrabil primitivni mornar daljnje zgodovine, velikanske moderne pomorske graščine, palače, trdnjave, ki stanejo pa več milijonov dolarjev, je nerazumljiv čudež, je svedok neznanskega napredka; vendar modernemu človeku, kateri vidi te stvari vsaki dan, je to nič. Dejstvo pa je, da so parniki, kot na priliko "Mauretania," kot so moderne bojne ladje, velikanski čudeži naše dobe. A človek ni zadovoljen z vsem tem. Njegova iznajdljivost, njegova podjetnost, njegovo stremljenje po novinah, po spremembah, po izboljških, njegovo kopernenje po napredku ga sili pod vodo in v zrak. Danes imamo submarine in zrakoplove, koje zasledujemo še s strmenjem. Ne bo pa dolgo, da bodo ta plovbna sredstva tudi nekaj navadnega, nekaj vsakdanjega. Našteti bi se dalo še mnogo drugih reči, katere so nam vsakdanje, ki so pa, če se pogledimo v njih zgodovino, velikanski čudeži, naše dobe.

Največji čudež pa, čudež, iz katerega bodo vskrsnole v bodočnosti današnji generaciji nerazvezljive uganke, je današnji ljudskošolski sistem, ki seve se tudi izpopolnjuje. Poglejmo svet le polstoletja nazaj. Bil je v temi. Vraze so ga obdajale vsepovsod. Duhovni so delali točo, vsaka stara ženica je bila čarovnica, kraščače, kozli, črne mačke, blagoslovljeno šavje, vsč, vse je imelo svojo posebno nadnaravno moč. Ljudstvo ni znalo čitati ne pisati; svet mu je bil omejen; verovalo je le "gospodovim" ukom. Sol je bilo takrat malo, in te so bile največ pod komando duhovnov. A časi se spreminjajo, in s to spremembo so se spreminile tudi šole in s šolami človeštvo. Malo jih je danes, ki so stari četrstoletja, da bi ne znali pisati in čitati, in kar je glavno, da bi ne znali soditi za sebe. In naš naraščaj, naš otroci, generacija, katero smo zaplodili mi, bo zrla v svet in opazovala njega prilike iz vse drugega

stališča kot mi. Sola se je izpopnila v zadnjih letih čudežno mnogo, in produkt današnje šole v povprečnosti vse boljji kot je delek šole obzorja četrstoletja. Današnja šola, zira že na otrojih vrtecih, omične zbira mlade najznejših let, se izobrazuje pripravljiva na ljudsko šolo in višje šole, katere vse trenirajo čke in deklice, mladeniče in mladenke tako, da so pripravljene v svet, da so oprémjeni z u svetlim mečem, ki je potreben borbi za življenje. Zares, če vtopimo v stvar, če primerjamo današnji šolski sistem z onim pred polstoletjem, priznati moramo, da je današnji šolski sistem eden največjih čudežev naše dobe.

Tako je z vsako stvarjo, ki obdaja. Lokomotiva, električna kava, avtomobil, vse to so našega časa. Vsakdanja vponetih stvari je pa napravila ne navadnega. Razlika med prejšnjostjo in sedanjostjo je ogromna. Na vsaki strani, vsepovsod kar se ozremo, vidimo čudeže, kat izpopolnjuje vsaka generacija jih dela bolj čudezne. Človešam, njegova iznajdljivost, njegova podjetnost, njegovo stremenje po napredku ga dela vedan bolj čudovitega. Sedajnost polna dedščin preteklosti, kat je današnji človek razvil, izpopnil, ve pa, da niso še dovolj čvite, dovolj izpopolnjene, zato generacija za generacijo skrbe da bo prihodnost uživala ne le dove današnjih čudežev, amp da bodo ti čudeži še vse popoljši kot so dandanes.

Kompanija hoče obesiti me...

troške za popraviljanje tlaka

New York, 19. oktobra. V sled stavke cestnoželezniških službencev ima kompanija ogromne troške in zahteva v svojem nem poročilu, da mesto skrbi vzdrževanje tlaka do meje stnoželezniškega tira.

Theodore P. Shonts, ravnatelj kompanije, navaja v svojem poročilu, da je družba v minoletnosti, ki je končalo z dnem 30. nija 1916, izdala za popravilje tlaka \$293,867.97 in za odprleda in snega \$149,022.65. Shonts pravi, da se vsled teh troškov kapital ne obrest dovoljno. Cestnoželezniški in nat meni, da je bila pogodba popraviljanje tlaka sklenjena, so še konji vozili vozove in skopiti razbili tlak, zdaj pa vsi zovi vozijo po tem tlaku in kompanija mora nositi troške za tlak. Kompanija si prav lahko pogaja iz te zadrege, če misli ravnatelj, da se cestne železnice ne plača. Odstopi naj jo mesto mirna Bosna. Gospodu ravnatelj si ne bo treba potem beliti glave, kdo bo plačeval tlakovanje, cestnoželezniški uslužbenci bodo imeli boljše plačo in krajši delavni dan, mesto pa profit.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Jos. Pogačnik, Cleveland, O. Vaše naznanilo je prišlo prejeto za 118. številko Prosvete, ki izšla večraj. Priobčeno je torej današnji izdaji in bo še enkrat tedenski izdaji, namreč v številki izide dne 25. oktobra. Zdrav!

Pameten brivec.

Neki pop na Angleskem je bil od ljudi svojo plačo in bil tako tudi k brivcu Kreket, kateri je bival v njegovi župi. "Zakaj pa naj vam plačam brivca?" vpraša brivec. "Zato, ker digam v cerkev," odgovori pop. "Ako je zato, potem vam ni dolžan niti šilunga, ker jaz ne dim nikdar v cerkev." "Vse je, mogli bi priti, vrata cerkve vsak dan odprta." Brivec je moral plačati. Drugi dan je brivec vložil bo proti popu za 40 šilunov. Pop se je žudil in vprašal: "Da vam dolžujem, radi česa ne?" "Za brivca." "O bog vas je videl, človek vsakikone pop — jaz vendar sem bil nikoli pri vas, da bi brili!" "Nič zato, mogli bi priti, moje brivnice so vsak dan odprta." Seveda ni dobil brivca, vendar je bil zadovoljen sam, je popu na javnem mestu pldal, kar je imel na srečo.

Evropska vojna in ve-
sti iz inozemstva.

(Nadaljevanje iz prve strani)
Ladova in Het v Kar-
...
Kilribabe je bilo ustav-

BOJ NA SEDMOGRASKI MEJI.

Bukarešt, 19. okt. — (Uradno.)
Zapadno od Tulghesa in Bucaza
...
Dunaj, 19. okt. — (Uradno.) Na
...
Sofija, 19. okt. — (Uradno.) Po-

POLOŽAJ V MACEDONIJI.

Solan via Pariz, 19. oktobra. —
(Uradno.) Srbi so okupirali vas
...
Sofija, 19. okt. — (Uradno.) Iz-

LAZEVIŠKA OFENZIVA OB
SOMI.

Pariz, 19. okt. — (Uradno.) Se-
...
London, 19. okt. — (Uradno.)

ITALIJANI PRODIRAJO V
GORAH.

Rim, 19. okt. — (Uradno.) Na-
...
Dunaj, 19. okt. — (Uradno.) Na

ITALIJA GRADI NOVE OKLOP-
NICE.

Rim via Pariz, 19. oktobra. —
...
London, 19. okt. — (Uradno.)

SEDEM STO DELAVCEV USTREJENIH.

New York, 19. oktobra. —
...
Pittsburgh, Pa., 19. oktobra. —

ta so se razvili krvavi boji moč
...
Patrolja, ki je šla za robarji, je

ITALIJANI PRODIRAJO V
GORAH.

Rim, 19. okt. — (Uradno.) Na-
...
Dunaj, 19. okt. — (Uradno.) Na

RUSKI VSPERI V TURČIJI.

Petrograd, 19. okt. — (Uradno.)
...
Sofija, 19. okt. — (Uradno.) Iz-

SUBMARINSKA KAMPANJA
NA TEJ STRANI ATLAN-
TIKA.

Amsterdam, 19. okt. — "Volks
...
London, 19. okt. — Lord Beres-

ITALIJA GRADI NOVE OKLOP-
NICE.

Rim via Pariz, 19. oktobra. —
...
London, 19. okt. — (Uradno.)

SEDEM STO DELAVCEV USTREJENIH.

New York, 19. oktobra. —
...
Pittsburgh, Pa., 19. oktobra. —

Sirom Amerike.

Centralia, Okla., 19. oktobra. —
...
Springfield, Ill., 19. oktobra. —

DELAVSKE VESTI.

Delavci so odklonili ponudbo
...
Pittsburgh, Pa., 19. oktobra. —

EVANGVILLE, IND., 19. OKTOBRA.

44letni mizar Charles Stuart je u-
...
Cleveland, O., 19. oktobra. —

PHILADELPHIA, PA., 19. OKTOBRA.

Frank J. Margwarth je plačal
...
Wooster, O., 19. oktobra. —

PURITAN, MICH., 19. OKTOBRA.

Mike Hrieko je delal v puritan-
...
Anton Maraskini je prišel med

BALTIMORE, 19. OKTOBRA.

U-morjena so našli 60letnega An-
...
Pittsburgh, Pa., 19. oktobra. —

Duluth, Minn., 19. oktobra. —
...
Pittsburgh, Pa., 19. oktobra. —

DELAVSKE VESTI.

Delavci so odklonili ponudbo
...
Pittsburgh, Pa., 19. oktobra. —

USPEH SOCIALISTIČNEGA SHODA.

New York, 19. oktobra. — Na
...
V New Rochellu se ljudstvo noče

STAVBINSKI TEŽAKI SO DOSEGLI USPEH.

San Francisco, Cal., 19. okt. —
...
Prizadetih je direktno 1200

PRI SPREMENBAH NASLOVOV

je vsakej
...
ZAKAJ BI SE NE ODLOŽILA?

ZAKAJ BI SE NE ODLOŽILA?

Bolgari žive dolgo življenje. Ra-
...
Prizadetih je direktno 1200

SMRT!

Bolgari žive dolgo življenje. Ra-
...
Prizadetih je direktno 1200

Slovenska Narodna
Pedporna Jednota
Ustanovljena 9. aprila 1904
Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: 2637-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UREDBNIKI: JOHN VOGRIČ, box 214, La Salle, Ill.
...
UREDBNIKI: JOŽE AMBROZIČ, Box 351, Cannonsburg, Pa.

UPEH SOCIALISTIČNEGA SHODA.

New York, 19. oktobra. — Na
...
V New Rochellu se ljudstvo noče

STAVBINSKI TEŽAKI SO DOSEGLI USPEH.

San Francisco, Cal., 19. okt. —
...
Prizadetih je direktno 1200

PRI SPREMENBAH NASLOVOV

je vsakej
...
ZAKAJ BI SE NE ODLOŽILA?

ZAKAJ BI SE NE ODLOŽILA?

Bolgari žive dolgo življenje. Ra-
...
Prizadetih je direktno 1200

SMRT!

Bolgari žive dolgo življenje. Ra-
...
Prizadetih je direktno 1200

Priporočam
svojo gostilno v obliki vsem Slo-
...
Jožef Cigole, E. 307 Federal St

ROBERT W. LAYER
ARCHITECT
118 N. La Salle St., Chicago,
...
TEL. NA DOMU AUSTIN 35003

NORTH SIDE STATE BANK
ROCK SPRINGS, WYO.
IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00
...
Plačujemo 4 odstotke obresti na bančne vloge.

Naročite se na dnevnik
"PROSVETA"
Najboljši slovenski dnevnik v Zd. državah. List prinaša
...
Vse nadaljnje pojasnila daje drage volje upravnitvo "Prosveta".

Marvel Products Co.,
8 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.
Prizadetih je direktno 1200

